СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 143. | Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 20. червня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 143. | Jersey City, N. J., Wednesday, June 20, 1923. | THREE CENTS

ЧАСТИННА ПОБІДА НЮЙОРСЬКИХ МУЛЯРІВ

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Йдучи за покликом міського мейора Гайлена, 12 контракторів, занятих будовою нових міських шкіл, підписало зі страйкуючими мулярами угоду, на основі котрої мулярі дістануть контракт на два роки, в якому буде її признано 12 долярів денної заплати. В контракті є повне признанне юнії, бо її віддається достарчуванне робітників.

Умова відноситься лишень до контракторів, які угоду підписали. Решта контракторів та підприємців умовою не обнята, і страйк проти них триває далі. Про його доспіх свідчить хочби факт, стверджений самими контракторами, що на 21 будові, на яких ще ведеться будівнича робота, працює 181 муляр, тоді як їх потреба 600.

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ЗАЖАДАЄ НОВОЇ СКАЛІ ЗАПЛАТИ

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 18. червня. — Урядники майнерської юнії дають до зрозуміння, що зараз по 4. липня виступлять іменем майнерів твердого вугля з домаганнями нової скалі заплати, яка має стати частиною контракту, що буде заключений на місци теперішнього, кінчаючого свою силу з днем 31. серпня.

СТРАЙК КАПЕЛЮШНИКІВ

ВЕСТ ОРЕНДЖ, Ню Джерзі, 18. червня. — Минувшого понеділка вийшло на страйк 2,000 капелюшників у фабриках в Орендж та Вест-Орендж.

УРЯД УСТУПАЄ ЧУЖИМ ДЕРЖАВАМ ЩОДО ВИНА НА КОРАБЛЯХ

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Секретар скарбу Мелон видав приказ урядникам всіх стацій публичного здоровля по американських портах, щоби вони взяли під увагу заграничні закони про воженне вина та других алькоголічних трунків в цілях лічничих для моряків та пасажирів. Навіть напитки, які належаться морякам яко частина їх поживи після заграничних законів, мають бути включені в „лікарську" порцію.

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДСКАЗУЄ ЩЕ БІЛЬШІ УРЯДОВІ ОЩАДНОСТИ

ВАШІНГТОН, 18. червня. — Президент Гардінг похвалював в своїй промові перед Бизнесовою Організацією Уряду ощадности. Говорив він, що надвишка приходів уряду буде незадовго виносити 200 мілiонів долярів.

ЕКСПРЕСМЕНИ ЖАДАЮТЬ ПІДВИШКИ

ШІКАГО, Илинойс, 18. червня. — Робітники підприємств: Америкен Рейлвей Експрес Ко. та Савтістерн Експрес Ко. предложили Зелізничій Робітничій Раді Злучених Держав домаганнє підвисшити їх заплату о 15 процент та признати їм заплату за переробі та роботу в неділю й свята.

ЗА НАРУШЕННЄ НЕДІЛЬНОГО ЗАКОНА

НЮ ЙОРК, 18. червня. — Перед міським судом ставало нині 45 людий, обжалованих за нарушенне закона про святкованне неділі (так зване „сабат ло"). Були се робітники та властителі голярень. Судя покарав кождого на 5 долярів гривни.

ПРИВАТНІ ЖЕРТВИ НА ПІДДЕРЖАННЄ УРЯДУ

ГАРИСБУРГ, Па., 18. червня. — Стейтовий губернатор Піншов, завзятий прихильник прогибіції, оставшися без державних фондів на виконуванне прогибіції, зарядив публичну складку на сю ціль. Досі зібрав він 1,004 доляри, з чого 1,000 долярів дав стейтовий сенатор Ейєр, а решту зібрано доляровими датками. Губернатор хоче в той спосіб зібрати чверть міліона долярів, які мала йому признати стейтова леґіслятура, а не признала.

ЖИДИ СКЛАДАЮТЬ МІЛІОНОВИЙ ФОНД НА ВІДБУДОВУ ПАЛЕСТИНИ

БОЛТИМОР, Меріленд, 18. червня. — На відбуваючійся тут конференції сіоністів предложив секретар організації Еммануель Нюман звіт, з якого виходить, що за послідні два роки жидівські організації в Злучених Державах зібрали на відбудову Палестини шість міліонів долярів. Зі звіту виходить, що жертви впливають, що далі, то в більшій скількости. Які дві третини згаданої суми зібрала спеціяльна організація, звана Фундація Палестини.

ФОРД НЕ МАЄ ЧАСУ БУТИ ПРЕЗИДЕНТОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

СПРІНҐФІЛД, Месечузетс, 18. червня. — Прибувший сюди автомобілевий фабрикант Генрі Форд заявив допитуючим ґазетярам, що він не думає бути президентом Злучених Держав, бо, занятий власними приватними справами, не має на се часу.

Тимчасом Гароп, голова Американської Економічної Ліґи, котрий веде від якогось часу завзяту кампанію за вибором Форда на найвисший уряд в Злучених Державах, заявляє, що заява Форда не здержить ні троха кампанії за його вибором.

АҐІТАЦІЯ ЗА ОБМЕЖЕННЄМ ПРОГИБІЦІЇ

АТЛЕНТИК СИТИ, Ню Джерзі, 17. червня. — Федеральний сенатор зі свого стейту Едж в виголошеній тут промові заявив, що найблизчий конґрес буде мусів взяти під поважну дебату прогибіційний закон та змінити його згідно з загальним домаганнем американського населення.

ПРОЦЕС ЗА ПЕРЕСИЛКУ ГРОШИЙ ЗА ГРАНИЦЮ.

Перед найвисшим судом в Брукліні розбирається тепер справа, цікава для всіх, що в час війни посилали гроші поза границі Злучених Держав. Позовник, нюйорський міський урядник Мен, доручив був в 1917 році одному банкови в Ню Йорку 9,000 долярів для висилки до Берліна. Зараз по тім Америка виповіла Німеччині війну, і банк повідомив Мена, що пересилка гроший здержана. В якийсь час опісля Мен зажадав звороту своїх гроший, але банк відповів, що він уже купив за них німецькі марки. Банк заявив згоду віддати йому місто 9,000 долярів 4 доляри, бо до сеї суми спала вартість куплених ним марок. Мен не захотів приняти 4 долярів і пізвав за 9,000 долярів, заявляючи, що банк завинив, купуючи марки для перевозу та не перевозячи долярів.

Лава присяжних суддів заявилася за позовником. Банк вніс проти сього рекурс.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР НАФТОВИХ ЗБІРНИКІВ.

В суботу погоріли в Питбурґу великі збірники нафти, що були власностю фірми Атлентик Рiфайнінь Ко. Шкода виносить коло 2 міліони долярів. При пожарі яких трийцятеро людий віднесло лекші або тяжчі попарення.

УБИЙСТВО МАТЕРИ.

З руки власного сина погибла у Вашінґтоні 60-літна старуха Ф. Де Бродес з Ню Йорку, яка приїхала з ним сюди відвідати свою дочку, що лежить хора в шпитали. Сусіди почули в їх мешканню вистріл, а заалярмована поліція арештувала сина, що власне тоді виходив з мешкання. Син признався до вчинку та додав, що він думав теж відобрати життє собі, але поліція своїм приходом не дала доконати свого заміру.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗНУЩАННЯ СТУДЕНТІВ НАД ТОВАРИШАМИ.

Ведучеся перед судом стейту Илинойса слідство в справі знущання університетських студентів над своїми товаришами, що вступають на перший рік студій, жертвою якого мав впасти студент Літон Мавнт, поступило нині ще один крок вперед, коли Ров, подорожуючий агент одної купецької фірми, зателеграфував судови, що він бачив на власні очи, як студенти хоронили в піску трупа погибшого студента. Він заявляє, що потрафить розпізнати 4 провідників групи.

АНГЛІЙСЬКОМУ ПИСЬМЕННИКОВИ НЕ СМАКУЄ ПРОГИБІЦІЯ.

Англійський письменник Вілієм Мексвел, що приїзджав до Злучених Держав на міждержавний конґрес для справи театрів рухомих образків, заявив при своїм відїзді, що прогибіція так само глупа в практиці, як в теорії. В Злучених Державах прогибіція, на його думку, значить, що горетка богачів може пити тільки, кільки їм подобається, а несчислені міліони мають придержуватися закона, як можуть.

РИЗИКУВАВ ЖИТТЄМ ЗА ДАЙМУ.

Робітники, працюючі на доку коло 74-ої вулиці в Ню Йорку в суботу сполудня, побачили якогось мущину, що в убранню скочив у воду. Дехто з них кинувся на ратунок, як вони думали, самовбийникови. Один з робітників добув гака, яким притягають до берега ладки, та пробував виловити потапаючого з води. Чоловік у воді не слаб так, що просто стратив притомність. Як лікарі недалекого шпиталя, куди його відставлено, випомпували з нього воду, він роспсвів неймовірну історію, що буцімто йдучи понад воду впустив в неї два ніклі та кинувся по них в одінню, щоби їх добути. Одного нікля йому вдалося добути, але другого не потрафив найти. Все таки він готов піти шукати й за ним, як лиш йому дозволять. Та йому не дозволили, а віддали його до дому божевільних під лікарську обсервацію (оглядини).

1,600 УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН В ОЛИФАНТІ, ПА.

В жадній українській кольонії нема тілько американських горожан, що в Олифанті. При послідній переписи всіх американських горожан українського походження, яку зробив місцевий священик, мешкає в Олифанті 1,600. Але вони були досі не зорганізовані і тому в урядах не мали відповідного числа своїх представників. Щоби тому зарадити, олифантські Українці зорганізували „Горожанський Клюб", який робить тепер приготовання до виборів, що мають відбутись сеї осени.

РЕВІЗІЇ У ВАРШАВІ.

В звязку з атентатом у Варшаві в кількох домах переведено ревізії. В однім будинку найдено склад зброї, амуніції і динаміту. Кілька осіб арештовано.

ШУКАЮТЬ ЗА УКРАЇНСЬКИМ УНІВЕРСИТЕТОМ.

Арештованне д-ра Панькчишина та 16 медиків.

БЕРЛІН, 5. червня. (Вл. кор. „Свободи"). — „Курєр Львовскі" повідомляє:

„Інформують нас, що в часі викладу д-ра Мирона Паньчишина, професора і тимчасового ректора тайного українського університету, дня 29. травня в залі Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вдерлася до залі поліція й заарештувала професора та його 16 слухачів. Поліція про цей факт мовчить, в кождім разі однак сьогодні (2. червня) др. Панчишин у своїм помешканню при вул. Глоґовского 2 не ординував".

В ЗАМАХУ НА ПОЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗГИНУВ УКРАЇНЕЦЬ.

Як відомо, жертвою атентату на університеті у Варшаві згинув трагічною смертю професор Орженцкі. Російська газета „За Свободу" містить посмертну згадку про Орженцького, писану українською мовою, в якій між іншим сказано: „Український центральний комітет з глибоким сумом повідомляє українське громадянство на еміграції, що 25. травня згинув трагічною смертю у Варшаві професор Роман Орженцький, член української Академії Наук у Київі, професор київського українського університету. Винос тіла небіщика з костела на кладовище 28. ц. м." і т. д. Дальше поміщено коротку біографію помершого професора. Покійний був родом з України з Херсонщини, кінчив студії в Одесі і Москві, брав участь у революційній праці минулих літ. після того з України переїхав до Варшави, де згинув підчас експльозії бомби в польському університеті.

ЩЕ ОДНА „РЕВОЛЮЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ".

„Діло" повідомляє: Арештованого перед приїздом маршалка Фоша до Львова, Мельника Василя випущено на волю. Мельник пересидів 13 днів без жадного переслухання і протоколу. Доперва 13. дня списано з ним протокол і зроблено ряд ріжних закидів впр., що висше згаданий має належати до „Рев. Ради", якої адресу хотіла дізнатись поліція від арештованого. Хотіла також знати, хто до неї належить.

СМЕРТЬ НОРВЕЖСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА МІНІСТРІВ.

З Кристіянії доносять, що норвежський президент міністрів, Галверсон помер наглою смертю.

30,000 ІТАЛІЙЦІВ УТЕКЛО ПЕРЕД ВИБУХОМ ВУЛЬКАНУ ЕТНИ НА СИЦИЛІЇ

КАТАНІЯ, Сицилія, Італія, 18. червня. — Вчера опівночі зачав вибухати вулькан Етна на Сицилії.

Лява з громом і гуком почала вибухати з 5 отворів і заливати околицю довкруги.

Вибухи були такі сильні, що іноді спричиняли землетрясення.

Заливаюча ляса знищила в околиці доми, ліси і винниці.

30,000 народу осталось бездомними вже наслідком вибуху і заливу першого дня, але населенне далі покидає околичні міста і села і втікає в дальші сторони для ратунку перед живловою катастрофою.

На милі кругом Етни розкинені тони скель, попелу і пороху з вулькану.

ЗІБРАННЄ СВІТОВОГО СУДУ

ГАГА, столиця Голяндії, 18. червня. — Нині була перша явна сесія Постійного Суду Міжнародньої Справедливости під проводом Голяндця, д-ра Лодера.

Злучені Держави на суді були заступлені Джаном Бассетом Муром.

Яко перша справа прийшов на чергу спір між Росією і Фінляндією за карельську границю. Посередництво світового суду в сій справі Росія відкинула з причини, що він залежить від Ліґи Народів.

Потому була справа домагання Англії, аби Німеччина позволила їй перевозити амуніцію кільським каналом.

Ліґа Народів вислала сюди з Женеви своїх пресових агентів, котрі мають піддержувати становище Ліґи, що світовий суд залежить від Ліґи.

КАЖУТЬ, ЩО АНГЛІЯ ГОТОВА ЗА КІЛЬКА МІСЯЦІВ ПРИЗНАТИ БОЛЬШЕВИКІВ

ЛОНДОН, 18. червня. — В англійських поінформованих кругах заявляють, що правительство Великої Британії готове признати московський большевицький „уряд", якщо він до кількох місяців виявить добру волю задля виконання своїх зобовязань.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ СЕЛЯНСТВА В БОЛГАРІЇ ТРИВАЄ ДАЛІ

ЛОНДОН, 18. червня. — Сюди доносять з Софії, столиці Болгарії, що нове правительство Занкова вживає строгих засобів, щоби здавити селянське повстанне проти нього.

Воно у своїх карах на селянстві посувається так далеко, що навіть палить цілі села на полудневому сході краю.

Правительство Юґославії занепокоїлось подіями в Болгарії і висилає на македонську границю свої війска, щоби були в поготівлю у випадку нападу з боку Болгар.

Сі події вказують, що смерть Стамбулійського не перепинила селянського революційного руху проти нового правительства Болгарії.

ЛІҐА НАРОДІВ ЯКО РОЗЄМЕЦЬ У МІЖНАРОДНІХ ПИТАННЯХ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 18. червня. — В кругах Ліґи Народів запевняють, що Англія поручить їй, аби занялась вирішенням питання, чи держави мають право до морських вод біля своїх берегів у віддаленню 12 морських миль.

Досі було принято, що мають право тільки на просторі 3 миль, одначе Америка піднесла питанне про 12-милеву границю і тепер Англія хотіла би, щоби сю справу вирішив якийсь міжнародній авторитетний збір і зі своєї сторони предкладає Ліґу Народів.

Одначе Америка Ліґи Народів не признає, отже тимсамим годі надіятись, аби признала і її рішенне.

МІЛІОН НІМЕЦЬКИХ МАРОК ЗА 7 ДОЛЯРІВ

БЕРЛІН, 18. червня. — На тутешньому біржевому торзі впала нині німецька паперова марка так низко, що за один американський доляр давали по 162,000 німецьких марок.

РЕАКЦІЙНІ ЗАХОДИ ПРЕМІЄРА МУССОЛІНІ

РИМ, 18. червня. — Правительство Муссолінія хоче перевести в парляменті закон про зміну голосовання в Італії. На основі сеї зміни пропорціональний вибір був би скасований і число мандатів залежало би від числа виборців, а не числа населення.

Щоб перевести сю ухвалу в парляменті, фашісти хотять получитися з ліберальми і в той спосіб створити для себе потрібну реакційну більшість.

НОВИЙ ВИСТУП КИТАЙСЬКИХ ОПРИШКІВ

РИМ, 18. червня. — Сюди наспіла депеша з Пекіну, столиці Китаю, яка повідомляє, що китайські опришки в Ганкові напали на тамошню католицьку місію і взяли в полон священика Малотто і 500 католиків Китайців.

Вони домагаються викупу в сумі $1,000,000; інакше, грозять, що убють священика.

АРАБИ ПРОТИ ЖИДІВ

ЛОНДОН, 18. червня. — Всеарабський конґрес в Яффі відкинув англійсько-арабський договір у справі Палестини.

Конґрес заповів опір проти договору і боротьбу за свободу Арабів в Палестині, де тепер жидівська меньшість має владу у своїх руках.

ДІЯЛЬНІСТЬ АРА В РОСІЇ ЗАМКНЕНА

МОСКВА, 18. червня. — Всі станиці Американської Ратункової Адміністрації (АРА) в Росії замкнено.

Умову про замкнення діяльности АРА підписано тут 16. с. м.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Другий День Квітів дня 24. с. м. Се збірка на Рідну Школу!

На що йде фонд Дня Квітів?

80% на Рідну Школу, а 20% на Український Університет у Львові!

Де переводити збірку 24. червня с. р.?

Всюди, по церквах, читальнях, мітингах та пікніках!

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ У ЛЬВОВІ.

В 1921. р. опікою над вязнями займалась окрема Секція УГК. При кінці 1921. р. польська окупаційна влада завісила діяльність УГКомітету, котрий всетаки ще продовжував свою працю до вести 1922. р. Опісля опіку над вязнями переняв тимчасово Студентський Комітет.

Масові арешти в осени 1922. р. з приводу виборів і „саботажів" у Східній Галичині викликали потребу ширшого зорганізовання акції допомоги вязням. Повстав окремий Комітет Допомоги Політичним Вязням на чолі з о. Леонтієм Куницьким. Польська влада відмовила легалізації того Комітету. Комітет всетаки розпочав і вів свою діяльність і силою факту легалізувався, поміщуючи оголошення й відозви у часописах, опікуючись вязнями й інтервенюючи як у поліційних так і судових владий. В першу чергу спішив Комітет вязням з допомогою харчами, даючи обіди і снідання; опісля посилав їм часописі і книжки; давав допомоги тим, що виходили на волю, а в деяких випадках теж і родинам вязнів.

Правна оборона виконується через окремо зорганізовану українськими адвокатами міста Львова „Правну Пораду".

Велика скількість вязнів у Львові та розділенне їх по ріжних тюрмах, змусила Комітет з технічних причин отворити аж три кухні. Це потягнуло за собою дуже великі видатки. Тепер зменьшенне числа вязнів уможливило вже звиненне двох кухонь так, що тепер істнує лиш одна кухня. Видатки на допомогу вязням харчами представляються місячно осьяк:

Пересічно було на харчованню:

в жовтні	1922	800	вязнів,	кошти	харчів	Мп.	3,500,000
в падолисті	„	400	„	„	„	„	3,800,000
в грудні	„	200	„	„	„	„	4,500,000
в січні	1923	150	„	„	„	„	6,000,000
в лютім	„	150	„	„	„	„	7,024,000
в березні	„	100	„	„	„	„	8,700,000
в квітні	„	100	„	„	„	„	6,206,000
						Разом	Мп. 39,730,000

В краю зібрано в грошах ... Мп. 26,800,000

З Америки надіслано:

Укр. Запомог. Ком., Вудгейвен, через п. Цісика	$40.00
Чит. Просвіти в Торонто (Онтеріо, Канада)	31.00
Відділ Обеднання в Рачестер, через п. Шевчука	40.00
Ком. Доп. Бідним, через Пукиша з Рачестер	87.00
Укр. Народній Дім в Джерзи Ситі (з коляди)	50.00
Ст. Ланчинський, Менвил	10.00
Робітничий Дім, Филаделфія	78.00
Кузь Гриник, Бейон	37.00
о. Пристай	10.00
І. Швед	10.00
Дрібні жертви разом	20.00
Разом	$413.00

Всіх видатків було досі 41,600,000 мп.

Вчасі кождих свят всі вязні діставали окремі святочні дарунки.

Хоч число вязнів зменьшилося, видатки росли з огляду на дорожню і на упадок вартости польської валюти. Під сучасну хвилю находиться в самому Львові в польських тюрмах біля 100 політичних вязнів, які ждуть на судову розправу. Кошти їх удержання з огляду на зріст дорожні побільшуються з дня на день.

Досі жертви вплививали по більшій части з краю, як в харчах так і грошах. Щойно в останніх часах почали обильнійше плисти також і з Америки.

Львів, 14. мая, 1923.

ЗА КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ У ЛЬВОВІ:

о. Леонтій Куницький, голова. **Ірма Макухівна**, секретарка.

ПІД ЗНАКОМ РЕАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.

II. Дві ідеольоґії. — Різно йти й спільно бити. — Необхідна „передишка". — Нове завданне української еміґрації. — З аріерґарду в аванґарду.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Постанови львівського „Народного Зїзду" не сходять з порядку денного нашого політичного життя. Відгукнулись на них всі орґани нашої політичної думки: львівські „Слово" й Земля і Воля", перемиський „Громадський Голос" віденський „Український Прапор". Не можна сказати, щоб ті відгуки були дуже прихильні й доброзичливі.

Найгострійше виступає проти тих постанов „Український Прапор". Він називає їх „зломаннєм нашої політичної основи", „тяжкою шкодою", „резиґнацією з ідеї державности"... Він говорить про „українських рабів, що відмовились од своїх національно-державних змагань". Нарешті він заперечує „Народному Зїздові" право говорити від імени цілого краю, кажучи, що „поворот до автономії гуртка людий трудової партії не є на щастє висловом волі й почувань українських народніх мас Галицької Землі".

Останньої думки, здається нам, було б краще не висловлювати. Бо коли Трудова партія не виявляє настроїв і почувань галицьких народніх мас, то їх виявляє? Може нечисленна радикальна партія, не маюча ніякого впливу в народніх масах? Може ще менш численна християнсько-суспільна партія з заслуженим, але політично-дезорієнтованим Ол. Барвинським на чолі? Може нарешті, галицько-українські есдеки, які від одного берега відстали, а до другого не пристали?

Ні, питання про компетенцію краще вже не порушувати! Коли, стати на цей ґрунт то кінець-кінцем вийде, що ніхто взагалі не має компетенції говорити від чийого-небудь імени. Може навіть показатись що сам „Український Прапор" не має права говорити від імени цілої галицько-української еміґрації. Принаймні, ми вже якось читали в „Ділі", що „Український Прапор" є органом „гуртка українських еміґрантів". Від того, що одні других будуть називати „гуртком" і взаємно собі заперечувати право компетенції, нічого доброго не вийде. Краще вже взаємно себе шанувати й числитися з противною стороною як з компетентною та правною репрезентацією певної народньої течії, певної суспільної ідеольоґії.

Одкидаючи, таким чином, спір про компетенцію, як недостойний і шкідливий для обох сторін, доведеться все-таки сконстатувати серед галицько- українського суспільства присутність **двох ідеольоґій**, діяметрально протилежних. Край в особі „Народного Зїзду" висловився за територіяльну автономію, край не тільки східногалицький, але й цілий західногалицький. А закордонна еміґрація устами „Українського Прапору" рішучо висловлюється проти всякого компромісу з Польщею й за дальше провадженне боротьби за державну незалежність Західної України.

Це роздвоєнне нашої ідеольоґії, дотепер єдиної та однодостайної, є найтяжчим і найсумнійшим наслідком акту з дня 14. березня. Донині серця всіх Українців Галицької Землі в краю та поза краєм бились одною думкою, одним почуттям: за всяку ціну скинути з себе ненависне ярмо ляцької неволі. Від нине — не знати, як довго — тої єдности в думках і почуваннях вже не буде...

Та з фактами треба числитись. І передовсім треба шанувати волю краю. Коли еміґрація має право на власну ідеольоґію, то тим більше має право на таку ідеольоґію край

Всі фізичні та моральні удари з боку ворога приймав досі на свої плечі **край**. Ще і нині тих ударів не бракує, як не бракувати-ме їх і далі: про це вже постарається Польща! Он вже в найблизчих днях підготовлюється такий новий удар: побір річника 1902. А скільки дрібних ударів падає що-дня на голову української людности по цілій Західній Україні! Коли край при таких обставинах проклямує перехід до своєї власної тактики, то це його святе право, й ми можемо перед тим рішенням тільки схилитись.

Але як еміґрація не може робити приписів краєви, так край не може робити приписів еміґрації. У своїй стихійній мудрости край цього й не робить. Навпаки, він одверто каже: хай кожда частина нашої суспільности береться до тої тактики, яку продиктують обставини часу й місця. Різно йти й спільно бити! Правда, ми досі мали інше тактичне гасло: спільно йти й спільно бити. Та що подієш? Обставини в останнім часі різко змінились, і нам, очевидно, більше нічого не лишається, як триматися нової тактичної засади.

Замісць критикувати край і запідозрювати його компетентність у рішенню своїх справ, еміґрація отже зробить далеко краще, коли подумає над тим, **що вона сама має далі робити.** Шкода часу й сил, щоб витрачати їх на взаємні дорікання та обвинувачення. Краще зужити ті сили на позитивну працю для осягнення того ідеалу, який будь-що-будь лишається у краю та на еміґрації все однаковий і спільний.

Неправдою є, буцім-то край вирікся ідеалу української державности. Цей ідеал і далі сяє перед ним ясно провідною зорею. А що на перешкоді до осягнення того ідеалу стала Польща, то край мусить числитися з цим і застосувати свою катику до істнуючих обставин. Перед еміґрацією ця перешкода не стоїть. Еміґрація може не числитися з фактом істнування Польщі. Еміґрація може йти до нашого спільного ідеалу простою дорогою, не збочуючи ані вправо, ані вліво.

Це означає, що **еміґрація мусить далі і ще з більшим завзяттєм провадити свою боротьбу за українську державність в її чистім виді.** Дурний є той грач, що ставить цілий свій маєток на одну карту. Тому і в національній політиці краще мати в своїх руках кілька атутів, а не один. Край іде своєю дорогою. Це не означає, що еміґрація мусить іти той самою дорогою. Перед нею своя дорога й свій шлях широкий.

Коли Ірляндія свого часу боролась за „гом-рул", то це не перешкоджало ірляндській еміґрації в Америці боротись за повне відокремленне своєї батьківщини від Анґлії. Коли польські патріоти у Варшаві накладали з німецьким командантом Безелером і „падали до ніг" центральних держав, то це не перешкоджало польському національному комітетови в Парижі рачкувати перед Антантою й запевняти її, що ціла Польща тільки кориться тяжкій необхідности й готова кождої хвилини повстати проти Німців. Коли Грузія визнала над собою владу червоної Москви й стала ще більш комуністичною, ніж сама Москва, то це не перешкоджає грузинським патріотам закордоном працювати над увільненнем своєї батьківщини зпід червоного ярма.

Можна було-б навести ще сотки подібних прикладів з практики визвольної боротьби інших народів. Всі ті приклади показують, що майже віякий нарід не привязував своєї долі до якої-небудь одної тактики, а все мав про запас ще й щось инше. При цім ми скрізь побачимо, що в самім краю боротьба все набирала компромісових форм, тоді як національні елементи поза межами краю все розгортали національні прапори в цілій їх широті.

Тримаймо й ми свій національний прапор широко розвиненим! Українській еміґрації в Европі та Америці ніхто й ніщо не перешкоджає далі боротись за нашу національну програму-максимум. Коли край з тактичних міркувань **тимчасово** звинув свою програму-максимум і розгорнув програму-мінімум, то до цього він напевне мав серійозні підстави. Але від нас край того не вимагає. Навпаки, він нам ясно каже, щоб ми й далі боролись у тім самім напрямі, як досі. Він благає нас об тім!

Перед українською еміґрацією поза межами краю, таким чином, повстає нове відповідальне завданне. Досі еміґрація лише йшла в хвості у краю. Нині край, знесилений та обезкровлений більш як чотирьохлітньою безнастанною фізичною боротьбою, дозволив собі маленьку „передишку". Чи дадуть йому вороги скористуватись нею — це инше питанне, але нам у кождім разі грішно й соромно виступати тут з обвинуваченнями.

Натомісць ми повинні міцнійше стиснути прапор української державности в наших руках, вище піднести його над нашими головами й тим взяти на себе ролю **аванґарду** в нашій визвольній боротьбі. Хто витолковує нову ситуацію инакше — той є ворог народній.

Берлін, 5. червня.

Радянин.

ОСУД ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав, федеральне урядове тіло, встановлене для полагоджування непорозумінь межи зелізничими робітниками та зелізничими підприємствами, видало минувшої суботи острий осуд великого зелізничого підприємства Пенсилвенійської Компанії. Осуд заслугує на увагу, бо він відноситься до довгої, бо більше як дволітної, боротьби робітників сеї зелізниці за право орґанізації.

В своїй боротьбі проти робітничих юній Пенсилвенійська Зелізниця станула на становищи, що вона не буде признавати ніяких юній за представників своїх робітників. При помочи сього пляну, званого нею хитро „пляном представництва робітників", згадана зелізниця хотіла усунути всякі робітничі орґанізації на бік та переговорювати з незорґанізованими робітниками, бо, мовляв, юнійні урядники не представляють робітників, бо вони не працюють в зелізничих шапах, а працюють в юнійних канцеляріях. Зелізниця справді відбула вибори делеґатів робітників, при котрих вона уневажнила всі голоси, віддані на робітничі юнії. Коли зелізничі варстатові робітники запротестували проти самовільної політики зелізниці, а Зелізнича Робітнича Рада збиралася вже видати в тій справі ореченнє, зелізниця постаралася від федерального судді Лендиса, відомого ренеґата, о заборону, заказуючу Раді рішати справу. Департамент судівництва подав відклик, і федеральний апеляційний суд відкинув заборону та признав Раді право видавати рішення в сій справі. Тим самим він признав робітникам право вибирати на своїх представників таких людий чи орґанізації, які їм подобається. Остаточно Рада помимо протестів зі сторони зелізниці приказала її відбути ще одні вибори делеґатів своїх робітників. Але зелізниця не послухала Ради та стала умовлятися за умови праці з тими представниками робітників, які були вибрані при перших виборах, де відкидано всі юнійні голоси.

Тепер Зелізнича Робітнича Рада видала про поступок зелізниці свій публичний осуд, і в ньому острими словами пятнує Пенсилвенійську Зелізницю за нарушенне застереженого виразно конґресовим законом права робітників вибирати собі представників по своїй волі. Практичне значінне сього осуду ослаблене через те, що Зелізнича Рада не має виконавчої сили переводити в життє такі закони, себто вона не має сили ні орґанів приказати зелізниці виконати приказ Ради. Всеж таки мимо сеї поважної недостачі рішенне Ради має деяке практичне значінне, а має воно через той вплив, який таке тіло, як Зелізнича Рада, буде мати своїм голосом на вироблення публичної опінії серед американського громадяньства. Така опінія, як відомо, може мати поважний наслідок на випадок, якби робітники Пенсилвенійської зелізниці для оборони своїх інтересів та прав були примушені вжити остаточного средства, себто страйку.

У СПРАВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В АМЕРИЦІ

(Потреба орґанізації. — Напрям та цили орґанізації. — Централізм чи децентралізм).

(Допись).

Теперішня хвиля для нас це тиша перед бурею; це період приготовань до завзятої боротьби за наше „бути або не бути". Тож треба нам перед цим змаганнєм обчислити всі наші сили і заповнити ті прогалини, які знайдемо в нашому народньому орґанізмі. Таких прогалин маємо много на кождому полю, як в старому краю так і тут в Америці. Одною з таких прогалин, яка дається відчувати тут в Америці, це брак орґанізацій української молодіжи. Через брак таких орґанізацій тратимо в дуже значнім відсотку молодіж, що виховується по тутешніх школах, а наслідок цього може бути такий, що ми ніколи не дійдемо до такого становища тут, щоби з нами хто числився.

Провда, Америка, це котел, в якім перетоплюються ріжні іміґрації в одну масу — в американську націю. Це зовсім природне явище, проти якого нерозумно було би боротись, а противно, до якого треба нам приноровитись. В Америці було-б нам дуже важко виховати Українців, але можемо виховати **Американців українського походження.** Такий тип якраз нам тут потрібний хочби лиш для цього, аби успішно помагати рідному краєви. Бо людина, що вихована тут; що не стратила інтересу до українських справ; що не має ніяких політичних аспірацій в старому краю; думаю, може вести добру і правдиву запомогову акцію.

Отже нашій іміґрації треба за всяку ціну до цього стреміти, щоб доростаюча молодь для нас цілковито не пропала. Цьому може зарадити відповідне вихованне. Другі іміґраційні народности розвязують це питанне простим способом: — **вони мають свої школи.** У нас цього покищо немає. Правда, є у нас парохіяльні школи, але вони не можуть протиділати противним впливам.

Одинокою радою на це є **гуртувати українську молодіж** в гуртки, спершу в орґанізації в роді скавтів. Колиж молодіж в таких орґанізаціях дістане належне приготованне — все потім сама подбає, колипідросте, за фахову студентську орґанізацію. Тим способом ми могтимемо витворювати добрих горожан Америки, які заразом не будуть байдужі до справ вітчини своїх батьків, чи то дідів.

Успіх таких орґанізацій залежить від батьків та старшого суспільства. Думаю, що воно оцінить вагу цеї справи та відповідно до цього буде поступати.

Одначе тепер молодіж мусить сама приступити до належної орґанізації. Так як справа тепер стоїть, то початок вже є. Маємо кілька зорганізованих гуртків української молодіжи по ріжних місцевостях. Ходить тепер о се, щоб такі гуртки утворились по всіх місцевостях, де живе більше число молодіжи.

Саме тепер якраз до цього добра нагода. Наступили шкільні вакації. Так як у всіх інших випадках, тут потрібна лише добра ініціятива. Такою ініціятивою може бути хочби товариська прогулька або якесь друге підприємство. Ходить лише о се, щоби хтось її зорганізував та згуртував в ній добрий елемент місцевої молодіжи. Колиж вдасться зробити початок, то вже найбільші трудности будуть усунені.

Тепер виринає питанне, який має бути напрям і які цили орґанізацій молодіжи. Це залежить від обставин і психіки даного гуртка. Орґанізація може мати на меті лише товариське зближенне, самопоміч, поширенне освіти, себто істнувати для себе самих, або може крім сього старатися ще вести запомогову акцію для своїх товаришів в старому краю.

Одначе як в першому так і в другому випадку дані орґанізації, думаю, повинні бути неполітичними. З того не виходить, аби члени не мали права інтересуватись або бути приклонником якоїсь політичної групи. Ходить лиш о те, щоб товариство молодіжи яко товариство не політикувало. До цього є много причин. Перше: тутешня політика оперта лиш на старому краєви, тож молодіж, що тут виросла, не може мати власного потягу на старий край. Друге: Орґанізації молодіжи, якщо ангажуються до народньої роботи, то повинні лищ до такої роботи братись, яка приносить хосен цілому народови, як: підмога українському шкільництву в старому краю. Щобиж мати успіх в даній роботі, товариства молодіжи повинні мати прихильність цілого суспільства, а будуть її мати лиш тоді, коли будуть неполітичними орґанізаціями.

Вкінці ще одно питанне: Чи орґанізації молодіжи повинні стреміти до утворення центру, який всім міг би кермувати, чи ні. На мою думку, це бодай тепер не потрібне. Центр потрібний в політичних орґанізаціях, а в данім випадку автономні товариства можуть краще розвиватись, маючи вільну руку в приноровлюванню до місцевих обставин. Натомісць поодинокі товариства повинні старатися входити в контакт з другими орґанізаціями та обговорювати питання спільної натури, як запомогова акція українським школам в старому краю і таке інше.

Щойно тоді як українська молодіж зорганізується по всіх місцевостях, буде можна думати про конґрес який би висловив свій погляд щодо спільної тактики. Тепер треба нам українській молодіжи в Америці, орґанізуватись. Цього вимагає наш власний інтерес; до цього кличуть нас духи наших братів по крові, що лягли за правду, за оборону тої землиці, де ми, або наші батьки родилися.

Студент.

ПОДЯКИ.

Я член У. Н. Союза, в Болтимор, Мд., складаю подяку урядови Українського Народного Союза за отриману поміч в сумі $50. Також дякую урядови братства св. Петра і Павла в Кортис Бей. Нехай процвітає У. Н. Союз, аби як найборше зріс до 100,000 членів. Желаю всім Союзовцям щастя, здоровля на многа літ. — **Ігнатій Ладна**, вірний син України.

Отсим складаю сердечну подяку Головному **Урядови У. Н. Союза** за виплату запомоги з фонду убогих в сумі $50, які мені тепер стали у пригоді і у великій потребі, бо я не всилі працювати. Таксамо складаю сердечну подяку Урядови 98 відділу У. Н. С., котрий трудився таксамо справою помочі для мене. Нехай наша Орґанізація зростає як найбільше в силу, а тоді не одному каліці і неспосібному до праці стане до помочі. Я раджу всім Українцям, щоби вступали численно в ряди У. Н. Союза, де можна найти в нещастю велику поміч. Здоровлю всіх членів У. Н. Союза. — **Ізидор Дудич**, Шенандоа, Па.

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

(Через „Свободу")

Ансонія, Конн. Аматорські сили тов. Запорожської Січи на прогульці 3-го червня зложили на Інвалідів у Львові: Ю. Гудз, А. Зборовська, В. Вавро, І. Рогач, Д. Симчишин, С. Дідора, Л. Сирота по 50 цнт.; П. Маскалюк, М. Симчишин по 25 цнт.; Т. Королишин 10 цнт. Членство товариства 90 цнт. — Разом $5.00.

Попередно оголошено $146.25
ДОСІ ЗІБРАНО $151.25

Д-р Михайло Лозинський.

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ ЗА ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО

(Продовженне)

(3)

III.

Національний характер гетьманської держави.

Гетьманський переворот був висловом побіди великої земельної власности і буржуазії над селянством і робітництвом, реакції над революцією. Московська культура і російські державні змагання великої земельної власности і буржуазії на Україні були рішаючі для національного характеру гетьманської держави. Національний характер держави не міг бути инакший, ніж національна культура і державні змагання кляс, які через гетьманський переворот стали пануючими в державі.

Навіть оборонці гетьманської держави признають, що її національний характер не був на стільки український, на скільки повинен би бути в українській національній державі, тільки стараються виправдати се явище. При сім послугують вони двоякими аргументами: **по перше** стараються ослабити значінне російських тенденцій гетьманського правительства, вишукуючи факти, які свідчили би про його українські тенденції; по друге, на скільки мусять признати істнуванне російських тенденцій, звалюють за се вину на українські політичні партії, які, відмовившися взяти участь в гетьманськім правительстві, уможливили російським елементам захопити правлінне в свої руки.

Виясняючи національний характер гетьманської держави, ми найперше підемо слідами її оборонців і розглянемо їх аргументи.

З сього погляду особливо важними являються згадані статті Дмитро Дорошенка і тому ми розглянемо їх докладнійше.

Дорошенко поставив собі за задачу виказати неправдивість аргументу, що склад кабінету гетьмана не був український.

Починаючи фактом свого вступлення до кабінету Лизогуба, Дорошенко каже:

„Кого я побачив у сьому кабінеті, Українців чи не-Українців. Перше ніж відповісти на се питанне, я вважаю потрібним зупинитися на питанню більше загальному: кого власне можна вважати за Українця а кого ні? В українських географічних підручниках говориться про сорока-міліонну українську націю... Отже сі 40 міліонів мусять з когось складатися. Мусять в їх склад увійти всі ті, хто з діда-прадіда походить з українського роду, родився й виріс на Україні (беру самі звичайні, сказати-б вульгарні прикмети національної приналежности), при статистичних переписах означав себе як „Лалоросса' або (рідше) „Украинца". І ще єсть одна важна прикмета: вживанне мови, але її треба прикладати до людий хоч трохи освічених чи навіть просто грамотних з дуже великими застереженнями, як що не хочемо дуже понизити число отих міліонів. До революції всі Українці поділялися на дві дуже нерівні групи: „свідомих" і „несвідомих". Перших було небогато... Так чи инакше се число не переходило кількох тисяч. Се одна група. Друга група: сорок міліонів мінус сих кілька тисяч. Такий поділ мав якийсь резон до революції, але тепер, після 1917 року, він мусів втратити абсолютно всяку рацію, бо инакше треба би було признати, що „Українці" — се якась секта, а не нація. Великий рух 1917—1918 років був по справедливости національним відродженнем, тому, що тисячі, десятки, сотні тисяч, нарешті міліони людий уперше довідалися, що вони всі — члени одної Української Нації, уперше почули се імя, уперше його зрозуміли. Певна річ, що й перед тим, обєктивно, вони ні на хвилину не перестали бути Українцями, хоч і не знали свого імени. Отже після всього сього дивно, що єсть іще люди, які вважають звичайних, природжених Українців за не-Українців".

Далі Дорошенко завважує, що „не може служити аргументом для заперечення приналежности до української нації приналежністх до якоїсь російської політичної партії, (особливо перед відбудовою Української Держави)" і „тим більше не можу служити таким аргументом колишня служба в російській армії або взагалі в російських державних установах".

На основі сих міркувань Дорошенко доходить до такого виводу: „Щоби зясувати, чи були в кабінеті Ф. А. Лизогуба Українці чи не були, не зостається иншого способу, як перебрати всіх його членів по імени і зробити „провірку" їх національної приналежности на підставі зазначених мною висше „вульгарних" прикмет: походження й наймення, додаючи ще (з погляду вимог „свідомости") дещо з їх власної діяльности як перед вступом до кабінету, так і в ньому самому"*)

Прикладаючи сей критерій, Дорошенко в кождого з членів кабінету Лизогуба знаходить щось „українське": то стародавній козацький рід, то любов до української етнографії, то батька українського діяча, то навіть причасність до українського національного руху, то бодай уродженне на українській землі.

Тільки сам критерій Дорошенка не видержує критики.

Бо щоб будувати українську державу, треба бути свідомим Українцем, значить свідомо змагати до того, щоб територія, заселена українською етнографічною масою, утворила самостійну державу і щоб ся держава приняла український національний характер.

Перетопити сорок міліонів Українців в Дорошенковому розумінню в українську державу могли тільки державні мужі, які самі себе перетопили з Дорошенкових „природжених Українців" у **свідомих Українців.**

В усіх громадських рухах, які знає історія, все і всюди активну ролю грає свідомий елемент, який накидає свою волю пасивній масі. І все свідомий елемент творить меншість супроти пасивної маси.

Прикладаючи сю основну рису кождого громадського руху до будування національної держави, треба сказати, що активну ролю в будуванню національної держави мусить мати національно свідомий елемент. Не „природжені Українці", тільки свідомі Українці можуть збудувати українську національну державу. „Природжені Українці" — се тільки матеріял на будову української держави. За те будівничими можуть бути тільки свідомі Українці.

Чи такими будівничими були Дорошенкові товариші в гетьманськім правительстві? Чи вони свідомо змагали до того, щоб на українській території утворилася самостійна українська національна держава?

Сам Дорошенко відповідає на се питанне, — хоч обережно — ні!

„Отак перебравши в своїй памяти всіх міністрів кабінету А. Ф. Лизогуба,—пише він—знов кажу, що трудно погодиться з твердженнем, ніби в ньому „не було ні одного Українця"... **Инша річ,** розуміється, політичні переконання кожного з міністрів, **їх відношенне до національного питання,** що було таким дражливим моментом при оцінці їх діяльности як міністрів Української Держави"*)

Про те „відношенне до національного питання" Дорошенко пише:

„**Що всі міністри з сього кабінету були прихильниками Росії, се чиста правда;** вони були прихильниками, звісно, не царської Росії з її централізаційно-бюрократичним режімом, а Росії обновленої, конституційної, децентралізованої... Отже вони були добре настроені за добре порозумінне з майбутньою Росією, за тісний союз з нею, навіть за державну спілку... Їхня „російська орієнтація в зовнішній політиці, себто думка, що Україна мусить, наче з якого обовязку чи з глибокої внутрішньої потреби за всяку ціну допомагати Росії скинути з себе большевицьке пануваннє й завести демократичний лад, — здавалася мені тоді й тепер здається зовсім не обґрунтованою реальними інтересами України...

„Безумовно хибною і шкідливою здавалася мені також і „внутрішня" російська орієнтація декого з міністрів, їх постійне огляданнє на російсько-жидівську демократію й буржуазію в краю, якій вони надавали більшої ваги, ніж вона того в дійсности заслуговувала. Коли-ж ріжні російські круги, одігрівшися на Українці, почали показувати свої зуби та снувати коромоли проти нашої молодої держави, а міністри кнадети їм ще й потурали... то для мене принаймні стало ясно, що нема иншого виходу, як тільки добиватися реорганізації цілого кабінету й заміни „русофілів" представниками української демократії з її більш поміркованих і державно настроених елементів. Так, видко, думав і гетьман, бо вже в липні говорив зі мною про потребу „українізації" кабінету й нових заходів, щоби притягти о участи в ньомду українські національні круги.

„Я мушу одначе завважати, що „російська орієнтація" частини міністрів перші місяці не виявлялася в сфері практичної політики, та взагалі не треба її уявляти собі стремліннем якось обмежити самостійність та суверенність Української Держави і силоміць стояти з Росією, привести в залежність від неї. Се була певність в конечности і природности тісної спілки з Росією в імя самих же українських інтересів, тільки, певна річ, не з Росією большевицькою, а майбутньою, обновленою, правовою Росією. Поки такої Росії в дійсности не істнувало, доти й „русофільство" мало ідеальний, плятонічний характер. Коли-ж під вражінєм невдач Німців на західнім фронті знов почали виявлятися перспективи реставрації Росії побідними державами антанти, тоді й російська орієнтація кадетської групи міністрів, що відбивали собою загальні настрої зросійщеної інтелігенції в країні, почала прибирати більш реальний характер і виявилася в їх політиці"*).

Треба тільки поставити в сих виводах Дорошенка скрізь „точку над і", — і матимемо такий образ:

Гетьманські міністри російської орієнтації, які по його свідоцтву творили більшість кабінету, були противниками української державности. Державну окремішність української території від инших земель бувшої Росії вважали вони тільки тимчасовим способом до осягнення їх цілі: поваленя большевиків і відбудови Росії. Українська Держава гетьмана Скоропадського мала на їх думку служити тільки як пристановище й орґанізаційна основа російських протибольшевицьких сил до того слушного часу, коли сі сили можна буде повернути на поваленне большевизму й відбудову Росії в дореволюційних границях. Словом, Українська Держава гетьмана Скоропадського мала для них таке саме значінне, як „держава" Колчака, Денікіна, Юденіча, Трангеля, себто як часть російської державної території, вільна від большевизму. Вони оберігали її державну незалежність на стільки і доти, на скільки і доки се була незалежність від большевизму, але не тільки не вкладали в сю форму державної незалежности українського державного змісту, навпаки, старалося український державний зміст звести до можливо найменших розмірів і заступити його державним змістом російським. Як влучно каже начальник пресової служби при штабі гетьмана для особистого освідомлення гетьмана Москаль Малярівський в своїх споминах*), в той час на території бувшої російської імперії була „Совітська Росія і Росія Скоропадського".

*) Дорошенко, II., стоб. 78—79.

*) Дорошенко, II., стор. 82.

*) Дорошенко, II., стор. 92-93.

*) „Архивъ гражданьской войны" (Берлін), стаття: „На переэкзаменовкѣ. П. П. Скоропадскій и его время".

(Дальше буде).

25% ОПУСТУ!!!

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднислись висше від инших народів.

Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, єсли народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Книгарня „Свободи" (Українського Народного (Сюза) зробила богато для просвіти українського народа, від часу свого основаня. Нехайже і на дальше Українці попирають її і замовляють книжки від сего найбільшого видавництва української літератури в Америці і взагалі в Канаді.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

* * Припізнений московський пашпорт, оповіданне, М. Твейна ... 10
* * Природна метода лічення ... 15
* * При стрілецькій ватрі, оповіданне Абгара Солтана ... 40
* * Притча про садівника та инші оповідання, Мстислава Руса ... 40
* † Причепа, повість Ів. Нечуя-Левицького, брошурована $1.75, в оправі ... 2.00
* † Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи, інж. Мик. Байера ... 10
* † Про алькоголізм, нап. Микола Чайковський, з 11 ілюстраціями ... 10
* Про батька козацького Богдана Хмельницького. Написав Михайло Грушевський ... 30
* * Провідник, практичний підручник до науки англійської мови ... 1.50
* * Про жіночу неволю в історичнім розвою, Мик. Ганкевича ... 30
* † Промінь сонця, оповідание В. Винниченка ... 5
* Промови, деклямації і желания на весілях, хрестинах і забавах ... 10
* * Про полові справи, нап. др. Михайло Кос, четверте змінене видання, з образками ... 30
* * Про походженне та розвиток мов, або як і коли народи навчились розмовляти кожний своєю мовою, нап. Н. Рубакін, зукраїнізував П. К. ... 25
* Пророцтва арабської цариці Михальди ... 20
* * Про світ Божий, бесіди по природознавству, Ю. Сірого ... 40
* Проти алькоголю ... 20
* † Про тифи — черевний, плямистий та поворотний (з малюнками), нап. др. Ст. Суковаченко ... 20
* * Про українських козаків, Татар та Турків, М. Драгоманова ... 25
* Про Христофа Колюмба та відкритте Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховання. — Ріп Ван Вінкель, Вашінгтона Ірвінґа. — Дні нашої слави і недолі ... 15
* 1. Про Шевченкові твори. 2. Оферма, оповідание з військового життя ... 20
* † Психольоґія, з 14 образками в тексті, нап. др. Вільгельм Єрузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун ... 1.00
* † Психольоґія, начерк науки про людську душу, нап. др. Іван Раковський, брош. 65, опр. ... 1.00
* * Птичка-червоногорличка і инші оповідання, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Волод. Держирука ... 10
* * Рай і поступ, Мих. Драгоманова ... 40
* * Рахункова книжочка, опр. ... 50
* † Революція в Росії (від 1861 року до найновійших часів), Т. Ф-н. ... 15
* * Ревун, сатира, Ос. Маковея ... 25
* Релігійні вірування старинних народів, подав Стефан Макар ... 20
* † Рись-мати, Брат і сестра в лісі, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
* † Рідна Школа, читанка перша, Спиридона Черкасенка ... 30
* † Рідна Школа, читанка третя, Спиридона Черкасенка ... 60
* † Рідне письменство, др. В. Сімовича ... 10
* † Рідне слово, збірка новель і оповідань українських авторів ... 1.00
* Різдвяна ніч (з 10 образками), Миколи Гоголя ... 20
* * Рінальдо Рінальдіні, страшний провідник розбійників, романтичне оповідання з минулого століття ... 25
* * Робінзон Крузо, з образками ... 1.00
* * Робітничі пісні. Зібрав В. Головацький ... 25
* * Розбишаки в паломничій одежі, оповідание для народу ... 10
* * Розбійник Кармелюк, історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького ... 2.40
* * Розвій поглядів на вселенну, А. Діксона Вайта ... 40
* * Розмова Поляка з Русином, веселий вірш, в котрім Русин висміває польську пиху ... 10
* † Розмова про недуги та здоровля, нап. др. Вадим Зелінський ... 10
* * Розмова тверезого пияка Василя з горівкою, нап. Мартин Гринишин ... 5
* Росія й Україна, М. Михайленка ... 25
* † Рубають ліс, повість Антона Крушельницького, брош. 1.75, опр. ... 2.00
* † Русалка й инші казки братів Ґріммів, з ілюстраціями ... 20
* † Русалка, оповідание Ганни Барвінок ... 20
* † Русь-Україна а Московщина-Росія, історична політична розвідка, Льонгина Цегельського ... 40
* * Рухові забави і гри, І. Боберського ... 30
* Самостійна Україна Р. У. П. ... 15
* Самоуправа школярів, нап. Йоганнес Геп, переклав Василь Мороз ... 60
* Світові байки в оповіданнях, Ст. Руданського ... 15
* † Своє життя, розмова на біжучі теми, з малюнками, нап. Петро Тихий ... 25
* Свято весни. — Ворог між нами. — Христос воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстр.). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі ... 20
* * Серед вічних снігів і ледів, В. Лункевича (з російського переклав І. Галущинський) ... 30
* 1. Серце не навчити. — 2. Побратими. — 3. Вістун. Оповідання ... 10
* † Сестра, Козачка, Чумак, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* * Сила і краса, повість, В. Винниченка і Як баба Горбулиха зробила страйк, оповідание, А. Граб-ка ... 25
* † Син України, історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовання та редакція Вал. Злотопольця, компонували Ігорь Федів та Вал. Злотопольець, брош. 1.50, опр. ... 2.00
* * Сирітський плач над дорогою могилою незабутнього добродія (еп. С. С. Ортинського), нап. о. В. Держирука ... 5
* Сільська вчителька, оповідание Д. Чіамполього ... 10
* * Січовий підручник до рядових вправ „Впоряд" ... 30
* † Скошений цвіт, вимок з галицьких образків, повість Василя Барвінка (Володимира Барвінського), друге видання, із вступом Богдана Лепкого ... 75
* † Славні побратими, історичне оповідание А. Кащенка, видання 5-те ... 20
* * Словарик, пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Доманицького ... 30
* * Словар українсько-англійський і англійсько-український (кишеньковий), А. Роміна ... 50
* * Словар чужих слів, др. З. Кузеля, опр. ... 2.00
* † Словник українсько-польський і польсько-український, зладив І. Свєнціцький ... 30
* † Словник чужих слів д-ра З. Кузелі (кишеньковий) ... 65
* * Смерть за правду, оповідание про Ів. Гуса, В. Доманицького ... 10
* † Сон, Одарка, Чари, Ледащиця, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* † Сонник, великий, найновійший і одиноко правдивий, ілюстрований, містячий около 7.500 снів ... 45
* * Сонячний промінь, повість, В. Чайченка ... 80
* * Сорок тисяч миль під водою, роман, Ю. Верного ... 1.00
* * Соціольоґія й соціяльні науки, Е. Діркгайма (з французького переклав М. Залізняк) ... 15
* * Соціялізм а релігія, Д. Бориска ... 15
* * Соціяльна революція, К. Каутського (переклад з німецького) ... 80
* * Спартак, провідник римських гладіяторів, історична повість, Ц. Самойлова ... 30
* * Співомовки або Веселі вірші, Ст. Руданського ... 50
* † Співомовки С. Руданського, зі вступом Б. Лепкого і з портретом автора, брош. 50, опр. ... 65
* † Співомовки Степана Руданського, з портретом автора і з передмовою Богдана Лепкого ... 20
* Сплачений довг, оповідання з міщанського життя, Данила Лепкого ... 20
* Спочин мій дух і инші оповідання ... 15
* † Старий горобець, оповідання Д. Мамина-Сібіряка, з рос. мови переклав Г. Черняхівський, з малюнками М. Погрібняка, видання 3-те ... 10
* Степові люди, з життя в донських степах, нап. А Серафимович ... 15
* Страшна мість, оповідание з козацьких часів (з многими образками), М. Гоголя ... 20
* * Страшні тайни монастирських мурів ... 75
* * Суд чотирох, сенсаційне оповідание з діяльности „Тайних виконавців смерти", Е. Вейлса ... 40
* Сумна казка й инші оповідання ... 10
* * Таємниця Америки або Огляд американської культури сперед Христофа Колюмба ... 15
* * Тайни цісарської родини, опис життя австрійських пануючих ... 50
* † Так мовив Заратустра, книга для всіх і для нікого, нап. Фрідріх Ніцше, переклав Лесь Гринюк, з портретом автора, в 4-ох частях 1.50
* † Танець тіней, роман з рідного побуту, нап. Михайло Яцків, брош. 1.75, опр. ... 2.00
* † Тарас Бульба, повість М. Гоголя, переклав Ст. Віль, з ілюстраціями ... 50
* * Тарас Бульба, повість з ілюстраціями, Миколи Гоголя ... 40
* Тарас Шевченко, в столітні роковини ... 20
* † Твори Володимира Винниченка:
  - Том I. Краса і Сила та инші оповідання ... 1.00
  - „ II. Голота та инші оповідання ... 1.00
  - „ III. Боротьба й инші оповідання ... 1.00
  - „ IV. Кузь та Грицунь і инші оповідання ... 1.00
  - „ V. Історія Якимового будинку й инші оповідання ... 1.00
  - „ VI. Рівновага, роман з життя еміґрантів ... 1.00
  - „ VII. По-Свій, роман ... 1.00
  - „ VIII. Божки, роман (продовження повісти „По-Свій") ... 1.00
  - „ IX. Босяк і инші оповідання ... 1.00
  - „ X. Чесність з собою, роман ... 1.00
  - „ XI. Хочу, роман ... 1.00
  - Всі одинайцять томів ... 10.00
* † Твори С. Черкасенка (поезії), в 2 томах ... 2.00
* † Твори Тараса Шевченка, в 3-ох томах, брошуровані $6.00, в оправі ... 8.50
* † Твори Тараса Шевченка, в 5-ох томах, брошуровані $10.00, в оправі ... 15.00
* † Теорія зглядности, після А. Айнштайна написав Петро Франко ... 10
* Теорія політики, приступно виложив Павло Свій ... 60
* † Територія і населенне України, Мир. Кордуби ... 40
* † Territorium und Bevoelkerung der Ukraine (Ein geographisch-statistischer Beitrag) von Dr. Miron Korduba ... 40
* Терниста дорога, Український Сойм в Америці до його скликання, нап. др. Семен Демидчук ... 15
* Товариська ворожка ... 15
* Товариш, українсько-англійський підручник до науки англійської мови з доданнем словарця ... 60
* * Трагедія Галицької України, Осипа Меґаса ... 1.00
* * Три княжевичі і чарівна птиця ... 10
* † Три оповідання (Воля, Пропасть, Сміх), нап. Леонід Андреєв, брош. 20. опр. ... 30
* † Три оповідання Д. Мамина-Сібіряка (Старий Горобець, Пригоди статечної миші, Поганий день Василя Івановича), з малюнками ... 25
* † Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Великий льох, Неофіти), з передмовами й поясненнями Богдана Лепкого і з двома портретами автора ... 35
* † Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Кавказ, Суботів) ... 10
* * Тропарик або Підручник церковного співу ... 30
* † Убогий та багатий і дівка-чорнявка, Безщасний Данило й розумна жінка, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 10-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
* † У гостях добре, дома ліпше, історичне оповідання Дрозда (О. Кониського), видання друге, брош. 85, опр. ... 1.25
* * У заранні слави, події з життя українських князів Олега й Ігоря і княгині Ольги ... 10
* † Українство в Росії (Новійші часи), Володимира Дорошенка ... 40
* * Українська граматика, Стоцького і Гартнера ... 1.50
* † Українська імміграція в Зединених Державах Америки, нап. Юліян Бачинський, з 75 ілюстраціями і двома картами, опр. ... 2.00
* * Українська правопись зі словарцем, уложили Ст. Смаль-Стоцький і Федір Гартнер, опр. ... 50
* † Українська читанка для другої кляси середних шкіл, нап. Антін Крушельницький, третє видання ... 60
* † Український сміх, збірник гумористики й сатири українського письменства, книга I., зібрав Омелян Карашкевич ... 50
* * Український співаник. Зладив Антін Гапяк ... 40
* Український штукар, 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі ... 50
* † Українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), видання друге, з 42-ма малюнками Юрія Магалевського ... 60
* * Українсько-анґлійський кухар, зібрав М. М. Белеґай ... 1.00
* * Українсько-анґлійський і анґлійсько-український словар (кишеньковий), опр. ... 1.50
* * Українсько-анґлійський словар (1580 сторін), М. П. Б. Ясенівського, опр. ... 1.50
* † Українсько-німецький словар Ом. Поповича, опр. ... 2.00
* † Українці в Америці, Ор. Кириленка ... 20
* * Українці як народ, нап. Василь Пачовський ... 5
* † Фізика для вищих початкових шкіл, нап. Франц Шіндлер, з німецької мови переклав Андрій Сабат (105 малюнків в тексті), брош. 30, опр. ... 50
* * Фільозофія соціял-демократії, збірник дрібних фільозофічних статий, Йосифа Дицгена ... 2.00
* * Фільософія штуки, нап. Г. Тен, професор в школі красних штук у Парижі, пер. Ол. Барвінський, I. часть ... 50
* * Флірт або тиха розмова залюблених, 600 питань і відповідий ... 50
* * Хан і його син або Українка бранка і другі оповідання ... 20
* † Хмари, повість Івана Нечуя-Левицького, з передмовою Василя Верниволі. Брош. 1.75, опр. ... 2.00
* † Хома Прядка; Студент, оповідання В. Винниченка ... 10
* Христос в гарнізоні, оповідання з військового життя, М. Яцкова ... 40
* * Хрунь і чорт, В. Будзиновського ... 15
* Хто з чого жие, нап. С. Дікштайн, пер. С. Макар; „Земля рече" ... 15
* * Цар голод, А. Баха (переклав М. Залізняк) ... 35
* * Цариця і весталька або Живцем замурована, історія з часів переслідування христіян за панования римського цісаря Нерона ... 25
* † Царівна, повість Ольги Кобилянської, друге видання, з передмовою Осипа Маковея. Брош. 1.75, в звичайній оправі 2.00, в люксусовій оправі ... 2.75
* † Царівна-жаба, українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
* † Цар-Соловей, казка С. Руданського, брош. 35, опр. ... 50
* Цвіт і душа й инші оповідання ... 15
* Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зуліми ... 20

(Дальше буде).

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

КОЖДИЙ, ХТО ЗАМОВИТЬ НАЙМЕНЬШЕ НА 5 ДОЛ., ДІСТАНЕ З ПОДАНИХ ЦІН ЧЕТВЕТИНУ (25%) ОПУСТУ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мoні-ордер на імя, яке подано у низшій адресі:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОПИСІ

NEW YORK, N. Y.

Українське тов. „Просвіта" для рідного краю.

Наше товариство „Просвіта" зібрало і переслало жертви, як слідує:

Для товариства „Просвіта" у Львові: Тов. Просвіта з каси $50.00; Др. А. Борак $2.00; І. Жовнір, С. Чосник, П. Хомів, П. Петрів, О. Плескун, П. Мороз, П. Гаврилів, П. Сторожинський, М. Кіндзерський по $1.00; О. Білоус, Гр. Петляр, М. Тюжай, П. Дякович, Боршовський, М. Теплий, М. Галушка, В. Богулевич по 50 ц. — Разом $65.00.

Для Інвалідів паска:

І. Жовнір, Др. А. Борак, П. Хомів по $1.00; П. Мороз, В. Богулевич по 50 цнт.; дрібними датками $4.00. — Разом $8.00.

Для сиріт

під ч. 95 вул. Потоцького у Львові.

І. Жовнір $1.25; І. Тураш $1.15; П. Тичинський 25 цнт. На весілю у дочки п. Т. Дубаса, В. Мох $2.00. Др. А. Борак, Гр. Кунашевський, М. Підгурський по $1.00. Дрібними датками $4.00. — Разом $11.65.

Загальна сума всіх фондів разом $84.65

Для Тов. Просвіти і Інвалідів вислано через Public National Bank.

Для сиріт через American Express Company.

ЗА УРЯД ТОВ. „ПРОСВІТА":

Ів. Жовнір, предс.; **Павло Мороз**, кас.; **Іван Базар**, секр. фін.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українці, вступайте в ряди Січи!

Завдяки бувшим Стрільцям славної Української Галицької Армії, приверніено до життя колишню Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку і є певна надія, що з тернистого шляху, яким Січ постановила йти до осягнення своєї ціли, ніхто вже не буде в силі її збити.

Треба згадати й це, що відновлена Січ є організацією **всеукраїнського національного духа і військового характеру.**

Одною з найголовнійших точок діяльности Січи є: **Давати всяку можливу поміч своїм братам в боротьбі зі всіми ворогами нашої самостійности аж до остаточної побіди.**

Що поміч така являється конечною, цего ніхто не може заперечити і вона можлива щойно тоді, коли Українці в Америці зрозуміють вагу **одного національного боєвого фронту, та постараються його як найскорше створити.**

Безперечно, що до творення одного національного боєвого фронту повинні забратись негайно всі наші організації в Америці, а провід в тій роботі, розуміється, повинен бути в руках нашої централі „Обєднання".

Частину роботи в тій цили бере на себе й нюйорська Січ з великою охотою та доложить всіх старань і сил вивязатись у своїй задачі, як на Січовиків пристало.

І тому нюйорська Січ кличе усіх щирих Українців в Ню Йорку, яким остогидло вже безглуздне політиканство: — ставайте в ряди Січовиків, збирайте свої фізичні і моральні сили, бо знайте, що ані Лях ані Москаль добровільно не уступиться з наших земель, а прогнати їх ніхто чужий нам не дономоже; **що мусять се зробити Українці самі своєю зорганізованою силою. І був би великий сором, колиб ми ще й тепер цего не зрозуміли.**

Хто пильно слідить за подіями в Европі, той здає собі справу, що там війна неминуча, хотяй ніхто з нас її не бажає. І коли минувша війна заскочила нас несподівано і майже без ніякого приготовання в будові своєї держави, то ми були би прокляті, колиб не зуміли приготовитись як слід у використанню догідної хвилі в слідуючій світовій заверусі. Що край сповнить свою задачу, в тім не може бути найменьшого сумніву, але питанне і то велике питанне, чи українська еміграція в Америці і цей раз не схоче зрозуміти, що велика часть відвічальности в боротьбі за свободу цілого нашого народу спочиває на ній? Чи зрозуміє наша іміграція в Америці і Канаді, що побіда нашого народу, виснаженого ляцькими та московськими галапасами, буде залежати й у великій мірі від нашої помочі

На сю справу повинна звернути пильну увагу наша централя „Обєднанне"!

Не сміє бути більше фатальних промахів у проводі національного руху між Українцями в Америці, бо чейже була нагода навчитись на власних блудах, які так болючо відбились на нас самих.

Січовики були і будуть готові до несення помочі рідному краєви і тому наша іміграція в Америці повинна рух Січовий підперти всіми силами.

Формування Січових сотень повинно відбуватись пляново, завзято і скоро по всіх наших громадах в Америці і Канаді при помочі всього нашого громадянства.

Вертаючись до міста Ню Йорку:

Ще раз кличемо нюйорських Українців: — Ставайте всі в ряди Січовиків і будьте певні, що Січ не заведе Вас ані в Москву ані у Варшаву!

В Січи навчитесь пізнавати ворогів свого народу і ненавидіти їх. Бо хто зненавидить ворога свого народу, той свідомо і щиро полюбить свій народ і постоїть за його права.

Крім чисто народньої роботи, Січ дає змогу своїм членам розвиватись фізично через гімнастичні вправи і т. п.

Молодіж українська повинна масово приступати до „Січового Клюбу" та користати із Січової бібліотеки, відчитів, викладів, співу, ріжних забав і т.п.

Січ сходиться кождої середи до Народного Дому, сали ч. 3 від 8. до 10. год. вечером, куди запрошуємо всіх тих, що бажали-б стати членами Січи.

Розуміється, що новомодній кацапській дрини і т. п. перевертням вступ до Січи замкнений раз на все. Здорові були!

Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку.

ЯК ЖИВУТЬ ТЕПЕР ЛЮДИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

На торговиці і в шинках в містечку Ліпці, бердичівського повіта, в Київщині.

(З київського дневника „Більшовик", ч. 74, з 3-ого квітня, 1923).

З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ.

М. Ліпці, Бердичівського повіту, великий торговельний осередок. Сюди двічі на тиждень тягнуться валки селян округи верст 40 у діяметрі.

Я маю нагоду з ярмарковими їхати додому.

Ще рано. Рушають додому лише з коровами.

Я підсідаю до свого земляка. Все рівно нічого робить, а будуть їхать без корів, пересяду. Ми ідем.

Але до нього набиваються покупці — торгують корову.

Лише один пуд (36 фунтів, збіжа) заважає зійтися сватам.

— „Тридцять шість і беріть, корова така, що дай боже всякому!"

— „Тридцять пять і більш ні пуда", відповідає покупець.

— Погоняй! каже мій земляк і ми простуваємо кіньми...

„Нехай не буде ні по вашому ні по моїому, бє руку покупець, цей пуд на могорич".

„Гаразд. Я дам, але давайте і ви теж пуд".

— Мені цікаво. Чим кінчиться? І я не шукаю другої підводи.

„Хватить пуда, а там побачимо, каже покупець, і хвильку здається, що торг розірветься".

Але рішуче наступне покупець, бє руку і два пуди на могорич асігновано.

З поли в полу передається налигач, посилаються взаємні побажання і мене, як свідка, просять розділити могорич...

— Брудна вуличка, скривлені, вузькі двері, - запах самогона...

Чути говір, сміх. На порозі зявляються облича з таємничим виразом і показує руками, що нема, що нічого не має. Наші свати ідуть під другі двері.

За столами сидять люде з посоловілими очима і закусують рибу з хроном. Торговка грізно питає, чого нам треба і рішуче відворює за двері.

„Нема тут, тай годі".

„Що за диво?" питає покупець. Чи не обходить часом міліція?"

„Алеж сидять і всі пяні!"

„Підем до Капітанського, каже мій земляк, там не відкаже".

— Ні! його к чорту! Він підливає соляної кислоти, там від чарки впєшся. Вже три чоловіки отруїлось. Одного насилу лікарі відходили. Возили аж у Липовець, а двоє вмерло. Зайдемо краще ось у цю пивну. Тут єсть.

— Як рій гуде пивна. Час від часу чути кріпкі слова.

Але нас рішуче виштовхують.

„Що за чудо? майже в один голос кажуть свати, і я розумію, що моя особа своїм виглядом шинкарів застерігає.

— „Підем до Капітанського, там безперечно єсть"...

Підем, я візьму, — твердо заявляє мій земляк.

Я зістаюсь, але через хвилину бачу розчаровані облича обох сватів — Капітанський не дав.

— „А! тов. Панас!, От це так, так. Здраствуй!

Веселими ногами, готовий на поцілунки зі мною, розставив рукинаш старий знайомий — **„організатор комнезамів".**

Незвязна мова головою видає товарища. **Він готовий до послуг нашим сватам; тягне їх до любого шинку і завіряє, що всюди єсть, і віра йому всюди єсть.**

Мені здається, що ні на одну конференцію з таким запалом не йшов „Куприй з волости".

Через хвилину він був біля дверей пивної, звідки нас перше виперли, і привітливо давав знак, що можна.

Ми в цей раз ввійшли, як у свою сімю. Нас всадовили і дали пляшку.

Грезним сторожом стояла юргівка і заставляла випорожнить пляшку вмить.

— Свати бажали оден другому всього, що єсть над землею і пили чарку за гаркою.

Мені ломало голову не стілько від самогона, в якій я мусів вмочить вуса, скілько від смороду, гамору...

Темою розмови — чипить чи не пить, але пляшка випита і я ловлю на слові земляка і цим тягну всю компанію із шинку.

Ми сіли в сани.

„Хто може мені заборонити пить?!" Хто може?! — Я питаюсь? Га? сказав мій земляк. — „Пити можна. Робити та продавати не можна". — Він промовчав, сплюнув, тай почав знову. А роблять, продають. В червоних шапках ходять; вони не знають? Не пють? Га?!

— А цей, як він, що показував, що найшов нам?! Га?!

Що це?!

Його велика голова хиталась на вязах, мов привязана.

„Ви думаєте, що я не знаю, чого ви йшли?"

„Ви йшли дивитися, як ми пємо! — Ми ідемо на кождий ярмарок, пємо, з нудьги пємо...

Думаєте купувать, продавать?!... Ні, ми ідемо...

„Гаття, сива!"

І нас обдало розпущеним у воді гноєм і болотом.

„Овес везе, горілка говорить", пригадалось мені присліва.

КОРМЛЕННЯ НЕМОВЛЯТ У ЛІТІ

Статистика виказує, що більшість дітий, які вмирають у першім році життя, вмирають саме протягом літних місяців. Причиною цего є те, що раз спека ослаблює і так ніжний організм дитини, а далі тому, що не все вважають як слід на кормлення дитини у цю пору. Рівночасно з тої самої статистики показується, що найчастійше причиною смерти дітий у літну пору є недуги кишок і жолудка, викликані невідповідною стравою.

Найбільше корисним і найбезпечнішим кормом для немовляти все було і є молоко матери. Воно заключає в собі усі потрібні для здоровля і правильного розвитку дитини складники не лиш у потрібній кількости але й рівночасно у відповідній теплоті і відповідно перемішані. Кормлення з фляшки ніколи не в силі заступити ту природну страву. Кромі того літком богато труднійше чим зимою приготовити цей штучний корм, а то тому, що молоко швидше псується і під впливом тепла не змішується так, як слід з другими складниками, або ферментує, витворюючи нездорові і для дитини деколи вбийчі кваси.

Та щоби і цей природний корм був для дитини як найкращий, а далі щоб кормлення не томило і не висилювало надто матері, у ті горячі місяці треба, щоб кормляча мати вважала й на себе і на те, що вона їсть. Поміж її страви в літі повинно находитись богато зеленої ярини, овочів, принайменьше одна кварта молока а кромі цего теж одна кварта води. Частину молока може кормляча мати пити не конче у чистім виді, а з шоколадом або у якійсь иньшій формі. Кромі цего вона мусить мати відповідний відпочинок, а то 9 годин сну на добу та кромі того ще кілька годин вільних від праці. Та це не значить, що чим більше відпочинку, тим краще. Навпаки, рух і прохід в міру поможе її витворювати здоровий корм.

Дальше дитину слід кормити правильно. До трох — чотирох місяців що три а пізнійше що чотири години. Але точно і все в ту саму пору. Коли це можливо, то краще не відлучати дітий у літну пору. Колиб навіть на горячі місяці і припадав час, коли слід би немовля відлучити, то лїпше переждати ще кілька неділь, доживляти дитину иньшим кормом, а відлучити її щойно в осені. На всякий случай у тій справі треба все порадитись лікаря.

Коли дитину кормиться з фляшки, тоді треба дуже вважати на підбір молока. Найкраще вживати гарантованого, запечатаного молока, в ніякім случаю продаваного на міру. Молоко перед вжиттям все треба пригріти так, щоб воно на краях начиння булькотіло а по середині витворювалась пара. При такій теплоті небезпечні бакцилі гинуть і по відповіднім остудженню молоко надається на корм дитині. До часу, поки молоко приготовиться до пиття, треба держати його в леднику, щоб воно не псувалось і не кисло.

Дальше незвичайно важною є чистота начиння, у якім приготовляється корм дитині. Посуду, у якій молоко держать, гріють та приготовляють треба по кождім вжиттю вимити вимити точно горячою водою і милом а далі принайменьше пять мінут виварити. Так само треба мити і виварювати фляшку, з якої кормиться дитину. В противнім случаю уся осторожність і переварювання молока буде без наслідку.

Дальше, передовсім в літі ніколи не давати дитині молока, яке осталося з послідного разу. Останки треба все виляти. Кромі того у літні місяці треба давати дитині богато холодної переварюваної води.

Теж і на страву старших дітий треба звертати пильну увагу у цю горячу пору року. Старонно підбирати здорові овочі і ярину та бути осторожним з додаванням нових страв.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1924

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж Американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошеннє до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зважившии, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку, клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1924 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Сі гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.